

Göteborgs Universitet
Institutionen för socialt arbete
SW 2233 Socialt arbete inom hälso- och sjukvård, 15 hp
Uppgift 1
Höstterminen 2008
Jan Eriksson

På möte med Into Action

”När jag blev drogfri, var jag osäker, ensam och villig att göra vad som helst för att få tröst och sällskap. Min naturliga tendens var att tillfredsställa de begären och att inte behöva fokusera på vad som var nödvändigt för att bygga en grund för mitt tillfrisknande. Tack Gud, för integriteten hos de medlemmar som stöttade mig och inte utnyttjade mig när jag var i början av mitt tillfrisknande.”
(Anonyma Narkomaner 2005)

Bakgrund

Socialstyrelsen publicerade 2007 *Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård*. I dessa riktlinjer förespråkas ett ”förbättrat samarbete mellan det professionella vårdssystemet och olika självhjälsgrupper”.¹ Rekommendationen är baserad på utvärderingar av Anonyma alkoholister (AA) samt Anonyma Narkomaner (NA). Samtidigt skriver Socialstyrelsen i riktlinjerna att det saknas vetenskapliga studier av eventuella skadeverkningar av medverkan i självhjälsgrupper.

Mot bakgrund av Socialstyrelsens riktlinjer kan det vara väsentligt att känna till de olika inriktningar som finns inom självhjälsgrupperna. Jag har därför valt att undersöka AA Into Action. Syftet med denna studie är att undersöka hur AA Into Action skiljer sig från andra AA-grupper. Hur ser mötesformen ut? Vilken litteratur läses? Vilka förgrundsgestalter finns? Kan man urskilja skillnader i ansvarsfilosofin gentemot övriga AA? Hur ser man på behandling?

AA och NA

Det är väsentligt att känna till att tolvstegsgrupperna inte enbart fungerar som en social gemenskap. De lär också ut olika tekniker och verktyg som den enskilde kan använda för att vidmakthålla sin drogfrihet. Av vikt är att känna till faddersystemet inom AA/NA. Faddern benämns *sponsor*. Den som har en sponsor kallas *sponsi* (eng. sponsee). Sponsorn är en icke-professionell vägledare i stegarbetet. Att tala på ett möte kallas att *dela*.

Grundboken inom AA kom ut 1939 och heter *Anonyma Alkoholister*. Den skrevs av Bill Wilson tillsammans med andra AA-medlemmar. Då den trycktes på tjockt papper kom

¹ "När tre behandlingsmodeller jämfördes – 12-stegsbehandling, kognitiv beteendeterapi (KBT) och motivationshöjande behandling – visade 12-stegsbehandlingen bättre resultat. En möjlig förklaring kan vara att deltagande i AA (som i sin tur ökar förutsättningarna för ett positivt resultat) var vanligare bland dem som genomgått 12-stegsbehandling. Liknande resultat finner man i andra undersökningar. Deltagande i AA tycks öka förutsättningarna för ett positivt utfall." (Socialstyrelsen 2007:168) "En sammanfattande slutsats i översikten är dock att det finns relativt goda belägg för att medlemskap i Anonyma Narkomaner (NA) efter behandling innebär ett bättre långsiktigt utfall och att man därför bör förespråka ett förbättrat samarbete mellan det professionella vårdssystemet och olika självhjälsgrupper." (Socialstyrelsen 2007:145)

den att kallas *Stora Boken*, vilket fortfarande är det namn som i dagligt tal används. Senare har annan AA-litteratur tillkommit som *Leva Nykter, Tolv steg och tolv traditioner*, *Anonyma alkoholister blir myndigt* med fler böcker och skrifter. NA har en egen bok med titeln *Anonyma Narkomaner*. Den brukar kallas *Basic Text*. Det finns också annan NA-litteratur, till exempel *Stegarbetetsguiderna*.

De olika tolvstegsgrupperna är självstyrande. Detta innebär att de kan utvecklas på olika sätt. Ibland sker destruktiva gruppprocesser. AA har till exempel tvingats att ge ut en skrift för att motverka att medlemmar ger råd till nykomlingar att överge mediciner mot psykisk ohälsa.² Inom AA har också utvecklats grupper som har en striktare syn på hur möten ska utformas och hur man bör arbeta med de tolv stegen.

James Club/DAA/Into Action

Vid ett tillfälle arbetade jag som socialsekreterare med en klient som var aktiv i NA. Han började vid ett av våra samtal att kritisera NA:s sätt att arbeta med beroendet. Han nämnde då James Club. Detta var i slutet av 1990-talet och jag hade då inte tidigare hört talas om James Club.

James Club var en AA-grupp som fanns i Stockholm, Söderhamn och Bollnäs. Den upphörde i början av 2000-talet. Det finns mig veterligt inget skriftligt material om James Club. James Club ville åter till det tidiga AA. Möten och stegarbeta skulle ske som på 1930-talet. James Club finns alltså inte kvar, men AA Into Action omtalas ibland som en efterföljare till James Club.

Drug Addicts Anonymous (DAA) är en svensk tolvstegsgrupp för narkomaner. DAA startade 1997. I Stockholm finns idag 13 DAA-grupper. Dessa grupper har tillsammans 25 möten i veckan enbart i Stockholm. DAA finns i elva kommuner i Sverige. DAA har från Sverige spridit sig till Norge och USA (Dallas).³ DAA använder inte NA:s litteratur utan enbart *Stora Boken* och de har samma syn på stegarbetet som Into Action.

AA Into Action bildades i Göteborg 2004. På deras hemsida beskrivs hur de i början betraktades som ”hårda”, ”extrema”, ”fanatiska”, ”radikala”. De kritiserades för att inte nykomlingar tilläts att tala på möten. De tappade deltagare efter ett tag, men Into Action ökade igen och spred sig under 2006 och 2007 till Stockholm, Borås, Kungsbacka och Gävle. De finns idag i 12 kommuner.⁴ Into Actions mötesmanual är översatt från en AA-grupp med namn *Primary Purpose Group* i Dallas, USA. Namnet Into Action är hämtat från *Stora Boken*s kapitelrubrik *Till Verket*.

Den uppfattning jag har fått av Into Action (IA) har jag hämtat från deras hemsida samt genom att lyssna på AA-talare som finns i mp3-format på IA:s hemsida. Den bild som framträder har jag beskrivit i kursiverad stil nedan. Det finns givetvis en risk med att sammanställa IA:s ideologi på detta sätt. En del av vad jag beskriver kanske mer står för

² Anonyma Alkoholister (2003)

³ www.daa.nu

⁴ ”Into Actions historia” på www.aaintoaction.se/talare.html

enstaka skribenter eller talare än för IA som grupp. Det jag härnedan försöker göra är att ändå försöka fånga det specifika inom IA, med nämnda reservation.

Bland de tidiga AA-medlemmarna blev 75% av dem som verkligen prövade tolvstegsprogrammet nyktra. Idag är det bara 5% av dem som prövar AA som blir nyktra.⁵ Anledningen är att programmet har förvanskats. Delvis har behandlingsindustrin påverkat detta. En mängd behandlingsuttryck har tagits in i AA-grupperna. Mötena har utvecklats till gruppterapier där personer tar upp personliga problem utan något som helst fokus på alkoholism och de tolv stegen. AA har blivit mer fokuserat på problem än på lösningen, alltså de tolv stegen. Man läser AA-böcker som "Tolv och Tolv" och "Leva nykter" där budskapet inte framgår. De tidiga AA-medlemmarna hade bara en bok, Stora Boken, det gjorde dem nyktra. Man säger idag inom AA att man som nykomling ska gå på nittio möten på nittio dagar. Men detta hjälper inte mot alkoholism och har ingen grund i Stora Boken. Många inom AA går bara på möten, men arbetar inte i stegen. De läser inte Stora Boken. Den finns ofta inte ens med på möten.

Istället ska nykomlingen direkt erbjudas en sponsor. Man ska som nykomling inte delta i delningar om man inte gjort sitt femte steg. Under möten bör mötesledaren avbryta personer som inte talar med fokus på alkoholism och lösningen i de tolv stegen. Man bör omgående börja med stegarbetet och göra stegen på fyra-fem veckor. Inte sträcka ut det över flera år som idag kan ske om personer i AA överhuvudtaget arbetar med stegen. Man ska göra stegen som de beskrivs i Stora boken. Inte på annat sätt som sker idag genom influenser från behandlingshemmen. Man bör också snabbt bli sponsor för någon annan AA-medlem. Bill Wilson var nynykter när han blev sponsor.

En förgrundsgestalt inom IA är idag avlidne Lars W som var en av grundarna av James Club. Lars W:s Stora Boken-studie återges på Into Actions hemsida och han omskrivs med stor respekt. Vidare återges på hemsidan tal av bröderna Chris R och Myers R från Primary Purpose Group i Dallas. Dessa bröder beskriver hur var och en av dem har sponsrat hundratals personer. De följer Stora Boken strikt.

Metod

Jag har genomfört en dold deltagande observation på ett möte med AA Into Action. Jag deltog alltså själv i mötet och de övriga deltagarna visste inte att jag var där för att observera. Det sistnämnda är dock en sanning med modifikation. Det var ett öppet möte jag deltog i och syftet med öppna AA-möten är just att anhöriga eller andra som är intresserade ska få en inblick i och kunna observera vad AA är för något.

Jag har tidigare deltagit i öppna AA- och NA-möten. Detta var första gången jag var på ett Into Action-möte. Jag har sedan tidigare läst Stora Boken och även annan tolvsteglitteratur. Jag har som socialsekreterare haft en stor mängd samtal med klienter som regelbundet har besökt tolvstegsmöten.

⁵ Denna tolkning av statistiken är föremål för diskussioner inom AA. Se t ex AA-Bulletinen (2007); Arthur, S; Tom, E; Glenn C (2008).

En nackdel med deltagande observationer är att man ”dras in” känslomässigt tillsammans med de övriga deltagarna. Man kan känna en lojalitet med deltagarna och ens kritiska hållning kan minska eller försvinna.⁶ Forskare som gör deltagande observationer brukar därför göra långa uppehåll mellan sina observationer, alternativt ett längre uppehåll efteråt innan de börjar sammanställa sin forskning. Fördelarna med deltagande observation är givetvis att man får ett hyfsat inifrånperspektiv som man kanske inte hade kunnat få på annat sätt.

Jag valde att komma tio minuter innan mötet startade och jag gick direkt när mötet var över. För att skydda anonymiteten hos deltagarna återger jag inga personliga händelser som berättades under mötet. Jag nämner inte heller tidpunkt eller plats där mötet hölls.

Jag hade före mötet skrivit ner ett antal punkter som jag ville studera utifrån mina frågeställningar. Jag tog efter mötet en promenad på cirka 20 minuter. Jag satte mig därefter på ett café och skrev ner min observation. Minnesforskningen tyder på att minnesförvrängningar snabbt inträder och man kan inte vara säker på att mina observationer är helt korrekt återgivna.⁷ Jag använde inte bandspelare och förde inte anteckningar under mötet.

Teori och begrepp

Jag gick min socionomutbildning i Örebro där, liksom i Uppsala, behaviorismen var stark inom psykologiämnet. När jag efter utbildningen flyttade till Stockholm började jag arbeta på en missbruksenhet där man var influerad av socialläkaren och beroendeforskaren Nils Bejerots inlärningspsykologiska syn på beroendet. Detta är ett synsätt jag har internaliserat i mig: Beroendet är ett inlärt beteende i kombination med kemiska reaktioner som sker i kroppen.⁸ Återfall behöver alltså inte bero på att personen mår speciellt dåligt. *Klassisk betingning* är många gånger tillräckligt för att förklara återfallet. *Instrumentell (operant) betingning* är också väsentligt med begrepp som *positiv förstärkning* (lägga till njutning) och *negativ förstärkning* (ta bort smärta). Inom AA/NA ges positiv förstärkning (eller *negativ bestraffning* - ta bort något önskvärt) genom gruppens grad av uppmärksamhet vid delningar, samt uppmuntran, t ex applåder vid nyckelbrick-/medaljutdelning (för nykter tid). Det betonas att man alltid är välkommen tillbaka efter återfall, men man får då börja om på nytt med att ta vit bricka (*negativ bestraffning*).⁹ Personer som tar vit bricka efter återfall inom NA är dock

⁶ Narkotikaforskaren Ted Goldberg beskriver hur han under sin öppna deltagande observation bland narkomaner hjälpte dem att injicera narkotika samt också erbjöd sig att förmedla en narkotikaaffär mellan gänget och några bekanta till Goldberg. Han tar dock i metodavsnittet avstånd från det sistnämnda: ”Frånsett riskerna är en sådan handling moraliskt oförsvärbar.” Goldberg (1971: 228)

⁷ Ett ofta återgivet citat av minnesforskaren Elisabeth Loftus: ”Minnet bleknar enligt ett talesätt. Men i själva verket växer det. Det som kanske bleknar är den ursprungliga varseblivningen, den faktiska upplevelsen av händelsen. Men varje gång vi erinrar oss en händelse måste vi rekonstruera minnet och därför ändras det för varje gång – färgas av efterföljande händelser, av ökad förståelse, av ett nytt sammanhang, av förslag från andra och av andra människors hågkomster. Allt det som ändrar minnet smälter samman med vår erfarenhet och vi blir säkra på att vi såg eller gjorde det vi minns.” Loftus (1982:184)

⁸ Bejerot (1978)

⁹ *Positiv bestraffning* innebär att man *lägger till* något icke-önskvärt, t ex att man skäller på någon.

samtidigt de som möts av de största applåderna. (Brickorna har olika färg beroende på drogfri tid.) *Observationsinlärning* förekommer genom att nykomlingen vägleds och tar intryck av en sponsor som har gått före i stegarbetet.¹⁰

Det finns även *kognitiva* inslag inom tolvstegsgrupperna. Man diskuterar *tankemönster* som man kan ha som alkoholist/narkoman. Ett exempel är när man som alkoholist/narkoman tolkar sin förmåga att göra uppehåll med drogen som att man inte är beroende. Ett annat när man som narkoman inser att amfetamin inte fungerar längre, men tänker sig att man ska kunna fortsätta använda cannabis eller alkohol. Inom tolvstegsrörelsen finns också en strikt *ansvarsfilosofi* som inte enbart innefattar relationen till drogen. Där finns också en *andlig* sida som jag inte kommer att behandla närmare här.

Jag ska i analysen använda mig av Antonovskys *KASAM*-begrepp (Känsla Av SAMmanhang). *KASAM* innefattar tre områden: *Begriplighet*, *Hanterbarhet* och *Meningsfullhet*. Meningsfullhet är, enligt Antonovsky, den viktigaste av dessa faktorer för salutogenes (hälsans ursprung). En person kan ha en *rigid* *KASAM*. Han är helt övertygad om vad han gör, inga tvivel, han känner meningsfullhet och stor hanterbarhet och begriplighet i tillvaron. Personen har samtidigt svårigheter att anpassa sig till nya förhållanden. Negativa förändringar i omgivningen gör personen ännu rigidare, tills han riskerar falla samman.¹¹

Observation och analys

Kort övergripande om mötet

Förutom jag själv var det åtta personer på mötet. Det var sex kvinnor och två män. Fyra av kvinnorna var i 25-årsåldern. De övriga var i åldern 35-40 år.

Jag hälsades direkt välkommen när jag kom in i lokalen. En person reste sig och visade mig var det fanns kaffe. Mötet startade exakt i tid. Mötesledaren var kvinna. Uppgifter delades ut inledningsvis av mötesledaren. Två personer blev tillfrågade om de ville läsa två olika avsnitt ur Stora boken. En person fick frågan om han ville inleda delningarna. En person om hon ville sköta medaljutdelningen. De svarade ja på detta. Ingressen lästes ur mötesmanual. Det var två delningsrundor, där första delningen skedde utifrån fjärde steget. Här var det begränsningar i vilka som fick delta. Andra delningsrundan var det fri delning utan tema, där ordet gick runt och alla fick delta. Ingen delning

¹⁰ ”Behaviorismen har /.../ i sin klassiska form ett begränsat värde i vårdsammanhang.” Tamm (2006:119). Jag delar alltså inte denna citerade uppfattning. Ett självskadebeteende kan utlösas av olika orsaker. Låt oss anta att det för en specifik person utlöses av ett sexuellt övergrepp. Men när självdestruktiviteten för denna person pågått en längre period kan beteendet bli inlärt. Då hjälper det inte att bearbeta den bakomliggande orsaken. Behandlaren måste nu även ha kunskap om ”triggers” och stimuli-responskedjor. Ett till synes harmlöst stimuli på stan kan utlösa en process som gör att personen några timmar senare stänger in sig på rummet, drar för gardinerna, surfar in på en självskadesida, tänder rökelse, släcker lampan, tänder värmeljus, tar fram rakbladet... Det krävs alltså inte längre någon tanke på övergreppen man utsatts för eller ens någon symbolisk påminnelse om det. (JE)

¹¹ Antonovsky (2007)

avbröts även om ett par delningar enligt min uppskattning drog över den föreskrivna tiden några minuter. Deltagarna presenterade sig som ”alkoholist” eller ”alkoholist och narkoman”. Jag var den ende som inte presenterade sig som alkoholist.

Mötesledaren betonade sjunde traditionen när i slutet pengar lades i hatten på bordet. (Sjunde traditionen säger att gruppen inte får ta emot bidrag från utomstående, dvs i detta fallet mig.) Mötet varade en timme utan paus. Deltagarna satt kvar efter mötet och samtalande. De log vänligt mot mig när jag tackade och gick.

Stora boken samt annan litteratur som nämndes

Två exemplar av Stora boken (SB) stod uppställda på ett bord tillsammans med två tända stearinljus. Där stod också tavlor med De tolv stegen, De tolv traditionerna samt Sinnesrobönen.

En person var nykomling med erfarenhet från andra AA-möten och frågade före mötet hur det gick till, om det var så att det bara var SB som gällde. Mötesledaren svarade: ”Det finns ju annan tillfrisknandelitteratur, men här på mötet använder vi bara Stora Boken. Vi arbetar lösningsfokuserat.” Tre av deltagarna hade under mötet SB uppslagen framför sig. Två av dessas böcker var fyllda av understrykningar och anteckningar. En deltagare nämnde självvironiserande ”Kvinnor som älskar för mycket” som en bok hon hade läst, men underförstått inte fått hjälp av. En annan deltagare talade varmt om SB under mötet och sa att han ”älskade” den. Personen uttryckte också missnöje med att SB ofta inte fanns med på andra AA-möten.

Förutom de avsnitt man läste i SB citerade en annan person ett speciellt ord i SB som exempel på hur man borde arbeta med stegen. Det fanns också personer som under delningarna inte alls omnämnde Stora boken.

Kommentar: Det fanns en klar betoning på Stora boken under mötet. De tända stearinljusen med SB bredvid kan associeras till ett altare. SB kan tänkas stå för en trygghet och ett hopp för deltagarna. SB kan man konkret vända sig till för att titta på, hålla i, läsa i, och därigenom förebygga och hantera återfallssignaler. Innehållet i SB ger i Antonovskys termer en hanterbarhet, men också en begriplighet däri att man får en förklaring till sitt till synes irrationella beteende, alkoholismen. Inom Into Action ger man en kraftig förstärkning av detta. Begreppet ”Stora Boken” kan också tolkas som att det finns en andlig kraft i den.¹²

Förgrundsgestalter

En deltagare nämnde Bill och en annan deltagare nämnde Bill och Bob (AA:s två grundare). En deltagare informerade om IA:s kommande konvent. Flyers för detta låg på bordet och på dessa flyers framgick att Chris R och Myers R skulle tala på konventet.

¹² Liten text längst ned på AA-Into Action Stockholms hemsida: ”Bortse från eventuell information som du inte finner överensstämmande med Stora Boken.” www.intoaction.se (2008-12-15)

Kommentar: Man hänvisade till grundarna av AA och informerade om två amerikanska talare, vilket kan ses som meningsskapande, att man är en del i något större.

Stegarbeta

Inför första delningsrundan betonades att man skulle hålla sig till temat som var det fjärde steget och att man inte fick delta om man inte gjort femte steget. Mötesledaren tittade strängt på en annan deltagare när detta sagts och fick ett leende tillbaka.

En person betonade att många AA-möten inte hade hjälpt dennes nykterhet. Inte heller hade negativa konsekvenser av alkoholmissbruket påverkat. Deltagaren beskrev dåliga erfarenheter av ”dysfunktionella” AA-grupper, där triviala privata problem tas upp, istället för att betona stegen. Samtidigt beskrev denne person skämtsamt hur han nyligen gjort enligt ett av stegen, men hur han ändå inte fått önskad effekt. (Det handlade inte om återfall.) Detta möttes av skratt från gruppen. Fråga ställdes från mötesledaren i slutet på mötet vilka som var tillgängliga som sponsorer. Flera personer räckte då upp handen. Detta förfarande är inte sedvanligt inom AA.

Kommentar: Ett par av deltagarna beskrev mer eller mindre tydligt med personliga exempel hur de varit gravt alkoholiserade. Ingenting hade hjälpt. Inte ens AA. Någon talade om sig som ett hopplöst fall. IA kan tolkas som ett halmstrå man griper tag i. Man får en förklaring varför man inte blivit nykter av de tidigare metoder man provat. Man får en begriplighet och också en hanterbarhet i stegarbetet.

Ansvarsfilosofi

Inslag av ansvarsfilosofi fanns under fjärdestegsdelningarna. Ilska, harm och agg var begrepp som användes och eget ansvar för detta kom att bli ett tema i temat. En deltagare sade i samband med att personen talade om sitt accelererande missbruk: ”Medan jag ännu kunde välja.” Jag uppfattade under mötet inget utpräglat gällande ansvarsfilosofin som skiljde sig från övriga AA.

Syn på behandling

I mötesledarens inledning sades att vi inte skulle omnämna behandlingshem med namn. En person nämnde under sin delning att denne hade varit i ett stort angivet antal behandlingar. Detta möttes med skratt och leenden från delar av gruppen.

Övrigt

Mötesledaren använde självvironiskt uttrycket *AA-taliban* om sig själv. Det är ett uttryck som ibland används inom tolvstegsrörelsen om dem som betraktas som mer strikta eller fundamentalistiska i sin syn på stegarbetet och Stora boken.

Stämningen på mötet var god. Skratt och allvar blandades med varandra. Vi applåderade dem som fick medaljer för nykter tid. Alla var aktiva på något sätt under mötet, även om ett par personer avstod från att dela. Mötet avslutades sedvanligt med att vi höll varandra i händerna och tillsammans läste sinnesrobönen.

Kommentar: Mötet var ungefär som jag hade förväntat mig, med undantag för två saker. Dels att när det var fri delning tillät man även dem som inte arbetade i stegen att medverka. Dels att det var en majoritet kvinnor på mötet. Att det var flera yngre personer på mötet ska ses mot bakgrund av att det var ett möte med speciell inriktning på ungdomar. Som under andra tolvstegsmöten var strukturen stark. Delningsformen är i sig icke-konfrontativ, vilket gör att möten sällan eller aldrig spårar ur. Jag hann på den knappa tid jag var där ändå känna en samhörighet med gruppen. Sannolikt står gemenskapen i gruppen för en meningsfullhet som kan öka ens känsla av sammanhang.

Diskussion

Jag ska bara kort nämna några möjliga positiva sidor av mötesformen samt några tänkbara farhågor.

Socialstyrelsen beskriver i *Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård* att fokus på missbruket eller beroendet är väsentligt i behandlingssammanhang.¹³ Detta är något Into Action tillämpar: Fokus på alkoholismen. Att man kortar ner tiden för att göra stegen, och också tar bort en del mer terapeutiska frågor i stegarbetet,¹⁴ kan minska risken att sponsorn dras in i ett mer psykoterapeutiskt förhållningssätt. Sponsorn blir kanske inte lika betydelsefull inom Into Action, vilket kan vara en faktor som är både positiv och negativ. (Inom AA och NA förespråkas också sedvanligt att sponsorn bör ha en längre tids nykterhet. Hur man ser på detta inom denna IA-grupp framgick inte av det möte jag besökte.)

Denna IA-grupp hade enbart *öppna möten*. Privata problem uppmanas man ta efter mötet eller med sin sponsor. En möjlig tolkning är att se mötet mer som en studiecirkel, än en traditionell självhjälpgrupp.

Farhågor kan finnas i detta att man ålägger personer restriktioner för vad man får tala om eller inte. Överensstämmer det jag tänker säga med vad som står i Stora boken? Får man använda begreppen ”medberoende” eller ”dysfunktionell”? Är detta behandlartermer som inte finns i SB? Vad är det man *inte* får tala om på Into Action-möten? Vilka diskursrestriktioner ålägger sig deltagarna själva? Vilka finns i mötesformen? Vilken roll spelar de amerikanska bröderna Chris och Myers? De är karismatiska talare som har tydliga och klara svar på frågor.

Vad händer när IA:s väg inte fungerar? När deltagaren försöker på IA:s sätt, men ändå fortsätter missbruka? Hur stor *begriplighet* och *hanterbarhet* är det då i IA:s variant av tolvstegsprogrammet? Vad händer om man då har en *rigid KASAM*? Faller man samman än mer?

¹³ Socialstyrelsen (2007)

¹⁴ Jfr NA:s *Stegarbetetsguider* där man t ex tar upp övergreppsproblematik (Anonyma Narkomaner 2001).

Min uppfattning är att kunskapen hos vårdgivare om olika självhjälsgrupper behöver öka. Man kan ibland behöva matcha rätt person till rätt möte. Forskningsmässigt finns mycket skrivet om AA. Men det finns också stora luckor i forskningen. Till exempel vad som händer i sponsorrelationen... Om destruktiva gruppprocesser i självhjälsgrupper...¹⁵ Och hur NA:s tillkomst har påverkat grupsammansättningen på AA-möten...¹⁶

Referenser

- AA-Bulletinen (2007): *Vad händer med vårt värdefulla AA?* Bulletinen 1/2007.
- Anonyma Alkoholister (2003): *AA-medlemmen. Medicinering och andra droger.* Alcoholics Anonymous World Services.
- Anonyma Narkomaner (2005): *Sponsorskap, reviderad.* Narcotics Anonymous World Services.
- Anonyma Narkomaner (2001): *Stegarbetsguider.* Narcotics Anonymous World Services.
- Antonovsky, A (2007): *Hälsans mysterium.* Stockholm. Natur och Kultur.
- Arthur, S; Tom, E; Glenn C (2008): *Alcoholics Anonymous (AA) Recovery Outcome Rates. Contemporary Myth and Misinterpretation. January 1, 2008. Updated with 2007 Survey Results. October 11, 2008.* Webbpublicerad: <http://hindsfoot.org/recout01.pdf>
- Bejerot, N (1978): *Missbruk av alkohol, narkotika och frihet.* Stockholm. Ordfront.
- Goldberg, T (1971): *Haschare. En sociologisk studie.* Stockholm. Aldus.
- Loftus, E (1982): *Vårt minne.* Stockholm. Liber.
- Socialstyrelsen (2007): *Nationella riktlinjer för missbruks- och beroendevård.*
- Summers, N (2007): *A Struggle inside AA.* Newsweek Web Exclusive. <http://www.newsweek.com/id/35018/page/1>
- Tamm, M (2006): *Psykosociala teorier vid hälsa och sjukdom.* Lund. Studentlitteratur

¹⁵ En destruktiv process inom en AA-grupp beskrivs av Newsweek-journalisten Nick Summers (2007).

¹⁶ Inom NA betonar man att alkohol är en drog och många NA-medlemmar går också på AA-möten.